

Elżbieta Matyaszevska, historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych. W latach 1985-1990 członkini ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, prowadzącego badania nad polskim życiem artystycznym drugiej połowy XIX wieku, w ramach programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*. W 1991-1993 sekretarz naukowy zespołu przy Instytucie Sztuki PAN, przygotowującego katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty - dwutomowa publikacja, do której napisała też kilkadziesiąt haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko. Obrazy olejne. Katalog*. W latach 1992-2001 współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków (m.in. „Przegląd Akademicki”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”, „Wnętrze Twojego Domu”, „Dobre Wnętrze”, „Zabytki-Heritage”), publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego.

Elżbieta Matyaszevska od lat utrzymuje aktywny kontakt z Instytutem Historii Sztuki KUL, uczestnicząc w organizowanych sesjach naukowych oraz działalności kulturalno-naukowej na rzecz miasta Lublin. W roku 2008 koordynowała prace mające na celu zorganizowanie przy Instytucie Historii Sztuki KUL zajęć z historii sztuki dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, z którym współpracuje jako wykładowca. Wykłada również dla członków UTW w Tomaszowie Lubelskim i Świdniku. Od roku 2011 prowadzi współpracę z Filharmonią Lubelską w ramach Akademii Muzyki i Plastyki (oferta skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu), przygotowując prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne. Ponadto, w ramach działalności dydaktycznej, prowadziła zajęcia obejmujące najważniejsze zjawiska z dziejów sztuki nowoczesnej i najnowszej, zarówno polskiej, jak i powszechnej w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, wykłady o sztukach pięknych dla członków Uniwersytetu Otwartego KUL, a także zajęcia specjalizacyjne na Studiach Podyplomowych przy Instytucie Historii Sztuki KUL. W ostatnich latach pracowała w Instytucie Leksykografii KUL na stanowisku adiunkta, prowadząc dział sztuki religijnej i redagując hasła z tego zakresu tematycznego do *Encyklopedii Katolickiej*. Należy do Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki „*Wierzę w cuda nie od dziś*”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007) oraz kilkunastu publikacji naukowych i popularnonaukowych w zakresie ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego, a także wielu haseł z dziedziny historii sztuki zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*.

200 lat spółdzielczości na ziemiach polskich

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
*Artemisia Gentileschi – pełna
pasji caravaggionistka włoska*
Czy artysta może być kobietą?

część 3

Artemisia Gentileschi

– pełna pasji caravaggionistka włoska

CZY ARTYSTA MOŻE BYĆ KOBIETĄ?

Do grona artystek nowożytnych, których imiona na stałe zapisane zostały w annałach poświęconych historii sztuki europejskiej należy Artemisia Gentileschi, córka Orazia Gentileschiego, malarza reprezentującego barokowy nurt w malarstwie włoskim. Urodziła się w Rzymie i tam też, w pracowni ojca, stawiała swe pierwsze artystyczne kroki, ucząc się podstaw sztuki rysunkowej i malarzkiej. To od niego dowiedziała się jak ucierać farby i w jaki sposób przygotować deskę bądź płótno pod przyszły obraz. To on pierwszy opowiadał jej o życiu dawnych artystów i wskazywał, które dzieła malarskie są szczególnie warte uwagi. Razem z nim bywała w kościołach, które akurat ozdabiał malowidłami, bądź towarzyszyła mu, gdy się spotykał ze swoimi zleceniodawcami. Młodziutka Artemisia godzinami siedziała w pracowni ojca, ucząc się wszelkich tajników sztuki malarskiej i pozując mu do wielu obrazów. Obce jej były typowo kobiece zajęcia, za to w niezrównany sposób potrafiła przygotować odpowiedni barwnik do farby, czy werniks o niepowtarzalnym zielonkawym odcieniu. Była śliczną, pełną ognia dziewczyną z burzą kasztanowych loków, chodzącą w skromnych sukniach wiecznie poplamionych farbami.

Uczestnicząc w twórczym życiu swego ojca, Artemisia z łatwością dostrzegła jak wiele było nieszcze-

rych przyjaźni, zazdrości czy wręcz zawiści w środowisku artystów, nie tylko zresztą w rodzinnym Rzymie. Ta rywalizacja w pewien sposób zderminowała też specyficzne relacje łączące Artemisję z Orazem, dla którego w pewnym momencie stała się mniej córką kontynuującą w naturalny sposób ojcowskie dziedzictwo, ale bardziej rywalką, która odważyła się całkowicie usamodzielnic i niezależnie od wpływowego opiekuna. W jej własnej twórczości można bez trudu odnaleźć wpływ Michelangela Mersiego zwanego Caravagiem, który jako pierwszy wprowadził do malarstwa silne kontrasty światłocieniowe, ekspresję przedstawianych scen, niezwykłą wierność w oddaniu iluzji rzeczywistości. Artemisia osiągnęła tę twórczą samodzielność, płacąc jednak bardzo wysoką cenę i tracąc na wiele lat kontakt z najbliższą rodziną. Swoistą nagrodą pocieszenia mogą być jednak wspaniałe dzieła jej pędzla, udowadniające, że nauka w ojcowskiej pracowni nie poszła na marne, nawet więcej – że w niektórych realizacjach malarskich uczennica przerosła mistrza.

Wybrana bibliografia:

1. Aleksandra Lapiet, *Artemizja*, Poznań 2002
2. Maria Poprzęcka, *Sztuka patrzenia*, Warszawa 2003
3. Bożena Fabiani, *Moje gaw dy o sztuce*, Warszawa 2013
4. Bożena Fabiani, *Dalsze gaw dy o sztuce. XVII wiek*, Warszawa 2013

200 lat spółdzielczości na ziemiach polskich

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszewską Artemisia Gentileschi – pełna pasji caravaggionistka włoska

Czy artysta może być kobietą?

część 3

Spotkanie odbędzie się

w czwartek 27 października 2016 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny